

Redacció y Administració
Perla, 2. — Reus
Telefon núm. 168
NO'S RETORNEN LOS ORIGINALS
ENCARA QUE NO'S PUBLIQUIN

FOMENT

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
REUS. . . . . Ptas 1'50 al mes
Fora. . . . . > 4'50 trimestre
Extranger. . . . . > 9'
Número solt 5 centims
Anuncis a preus convencionals

Portaveu oficial en les comarques tarragonines, del partit d'Unió Federal Nacionalista Republicana

ANY VIII.

REUS, divendres 17 de Janer de 1913

Núm. 14

GRAN HOTEL DE LONDRES

ESTABLIMENT DE PRIMER ORDRE
LUXOSOS HABITACIONS
QUARTO DE BANY I DUTXA

AGUSTI CASANOVAS
Cotxes a tots los trens — Plassa de Prim - REUS — Telefon núm. 29

SALO DE LECTURA, PIANO Y VISITES
SERVEY DE GRAN LLUIMENT
— PARA BANQUETS

MUNDIAL PALACE

COBERTS DESDE 3'50.--RESTAURANT INSTALAT FRENTE AL MONUMENT DE COLON.-TELEFON 76.--BARCELONA
Tots los dies de 12 a 3 concerts.--Los divendres plat del dia sopa BOUILLEBAISSE. Dissapte menú corrent y vegetariá.--Gran menjador pera 500 comensals.--Espléndida iluminació.--Servey esmerat.--Cuyna selecta.--Perruqueria y banys.

L'ACTUALITAT POLITICA

Les entrevistes del rey ab Ramón y Cajal y Cossío

L'Azcarate se justifica

La renovació del trono

En l'història espanyola de la edat moderna, tan sols dos reys han volgut posar en les tradicions monàrquiques espanyoles, d'un cesarisme tràgic, un idealisme més aprop de la gracia popular que de la gracia de Deu. Tots dos vingueren d'Italia, de Nàpols, ont no floriren may los drames de les tiranies de l'Italia del Nort y d'aquella Roma, redimida pels Savoies del poder dels papes. Carles III, fou lo primer monarca regalista y'l primer que tingué una concepció orgànica de l'Estat, imposada per una selecció intel·lectual; l'Amadeu de Savoia, intentà constituir una monarquia democràtica y parlamentaria. Lo monarca actual ab la seva conversa ab l'Azcarate, ha tingut l'arrogancia d'En Carles III, y'l desitg d'apoyarse en la voluntat popular, expressada pel parlament, d'aquell Savoia anomenat lo rey cavaller. Ell assegura que vol esser un veritable monarca, no de dos partits turnants, sino dels espanyols tots, y per això se disposa a escoltar veus que no arribaven abans al trono y a acceptar una intervenció d'aquelles intel·ligencies que han denunciat no seria possible l'evitació dels dolors espanyols ab los homes de que disposa la monarquia. Sempre al Palau havien trobat los demòcrates aquells famosos obstacles tradicionals. D'avuy endavant, consellers reials, a més a més dels ministres, ho seran també los intel·lectuals de la democràcia? Després d'En Cossío, d'En Ramón y Cajal, de l'Azcarate, s'anuncia l'anada al Palau del Dr. Simarro y d'En Melquíades Alvarez. No adquireix això

l'apariencia dels dies d'En Carles III? Perque son homes de ciencia, son los culturals, los cridats pel rey, no pas los quefes de partit, y d'això que's fa ressaltar ens en congratulem. Però dubtem que tot no sigui més que una habilitat d'En Romanones. L'aproximació, o al menys, la benevolencia dels republicans per la monarquia, fereix an En Maura, que fonamentà la seva retirada en una suposada col·laboració de republicans y liberals, y per un altre costat, dona prestis de modernitat a don Alfons. Si aquest, avuy, surt ostensiblement pels carrers de Madrid, aquell poble que votà ab quaranta mil sufragis, als diputats de la Conjunció, però que sempre serà noveler y bellugadís, l'ovacionarà. Fins anem creyent que aviat comensaran reials visites per provincies, procurant En Romanones cercar a lo fet, un plebiscit. aprovatori ab los aplaudiments populars, que'l poble en aquestes hores, veu en la Corona, la venjadora dels agravis crudels rebuts d'En Maura. Si això no té ànima de joc polític, benvinguda sigui la renovació del trono. Republicans som y republicans serem, perque per molt que fassi la monarquia, y no creyem que pugui realisar gran feina lliberal y positiva, restarà sempre un marge enorme, pera l'obra republicana. Y no escrivim negacions y desconfiàns per sistema, perque coses ben perentories hi han a fer, sobre les quals no's projectarà l'eficacia de les renovacions anunciades. La lley de jurisdiccions està esperant la derogació demanada per unanimitat nacional y la lley de jurisdiccions, perdurarà y ja

s'haurà esborrat lo record de la futura vida promesa. Y en últim terme, pera nosaltres, nacionalistes, quedaria la autonomia de Catalunya, la qual, potser, s'allunyi més ab la creixença dels prestis monàrquics. L'Estat espanyol millorat, proclamarà l'unitat y l'indivisibilitat de les novetats ofertes, tant que considerem possible que molts liberals a l'espanyola volguessin perdurar en lo seu error de considerar los particularismes nacionalistes contraris a la forsa d'un Estat cultural y imperialista. Lo que està passant, se presenta encara enigmàtic pera nosaltres y'ls comentaris poden caure en error. Esperem... Se succeeixen tantes sorpreses, estem tan en ple espectacle de magia política, que tot podria reduirse a uns "pour parlers" senzillament snobistes y habilitosos.

Les entrevistes ab lo Rey La d'En Cossío

Lo senyor Cossío, desde'l Palau se va dirigir al Institut d'Estudis Llures, aont va conferenciar ab lo director de dit Centre, don Francisco Giner de los Rios. Després va rebre a un periodista, al qui va donar les següents referencies de la seva entrevista ab lo monarca: —En efecte— digué'l senyor Cossío, —ant, a les nou, vaig tenir l'honor de rebre en aquesta mateixa casa al secretari del Rey, senyor Torres, lo qual me va començar, de part de S. M., lo desitg de que acudís al Palau, pera conferenciar ab mi. Era de cortesia obligada per tota acudir a la crida y doblement en mi que desempeño lo càrreg de director del Museu Pedagógic. Vareig oferir complaurel y a dos quarts de dotze he sigut rebut per S. M. Lo senyor Cossío ab gran senzillesa explica lo ocorregut en la seva entrevista ab lo monarca. —Lo Rey volia

parlar de pedagogia, de museus, d'art. La conversa va girar principalment sobre materies pedagògiques. Desde les orientacions generals dominants a Europa fins als pormenors d'escola o de mestre, avensos en l'ensenyansa primaria, pressupostos comparatius, com a Italia, aont les guerres no han impedit l'aument de 50 milions en l'ensenyansa, com a Grecia s'ha elevat lo pressupost de dos a set milions, com ha crescut a Saecia y a Bulgaria... Lo senyor Cossío, ab la seva competencia, va disertar davant del Rey sobre totes aquestes materies, posant-les en relació a lo que passa a Espanya. Explicà lo senyor Cossío que al exposar davant del Rey lo seu criteri sobre les qüestions d'ensenyansa, hi hagué un moment en que's va donar compte de que parlava y accionava ab vehemencia potser impropia de la elevada condició del seu interlocutor. —Perdoni. V. M.— vaig exclamar interrompentme— si m'expresso... —No.— Va replicar lo Rey.— Escolto molt complasut. Lo llenguatge de votres es lo d'un espanyol que aima a sa patria. Respecte al judici personal que li ha meregut lo Rey, ha dit lo senyor Cossío:— Es molt sugestiu. Demuestra un viu desitg de saber y d'aixecar lo nivell intel·lectual d'Espanya. Sos viatges al extranger diu que li han ensenyat moltes coses. En ses observacions s'adverteix que li preocupen y coneix los problemes pedagògics. Jo li vaig fer observar que les reformes que havia exposat no donarien resultats immediats; s'iniarien pera que's recullissin los fruits molt més tart, potser los nostres nets. Lo Rey va contestar.— Ho sé, pero vall tenir la tranquil·litat d'haver posat la primera pedra. Lo d'En Ramón y Cajal Lo senyor Ramón y Cajal ha dit que era al lilit, ab una fraxió en una cama, al seu regres del Marroc. Se va llevar exclusivament pera anar al Palau. Al tornar a casa seva va ficarse al lilit altra vegada. Explicant la seva entrevista ab lo Rey, ha dit: —Vaig anar al Palau a tres quarts d'una, en companyia del senyor Castillejos. La conversa tingué caràcter exclusivament científic, recayent d'una manera directa sobre la Junta Superior d'ampliació d'estudis y pensions, la organiació de la qual desitjava coneeixer lo Rey en forma minuciosa. Varem parlar del metode históric de elevació científica y cultural basat en la imitació, en l'exemple, en lo contagi dels germens que escapen dels caps genials, fixantnos en lo cas del Japó, cas representatiu de sistemàtica pero intensiva y extensiva inoculació de les cien-

cies europees, sense oblidar los Estats Units, Xile, Romania, etc. Aquest procedir donaria iguals resultats a Espanya. Varem discórrer sobre les orgues socials encarregats de nostra reconstrucció cultural, de la Residencia d'Estudians y en suma de la gestació política y administrativa que afirmaria la personalitat espiritual d'Espanya. Lo Rey s'enterà minuciosament de la Residencia d'Estudians establerta a Madrid y'l senyor Cajal demostrà la importancia que té pera les families, per ser salvaguardia dels joves y pera que s'higienessin y eduquin dintre d'una sana llibertat. Lo Rey ha ofert contribuir a la primera instal·lació d'aquest género que's porti a cap en la Cort y consultà als seus visitants sobre l'establiment de una Casa d'Estudians Americans a Sevilla, en quina ciutat se troba l'Arxiu d'Indies y altres elements histórics, contribuint d'aquesta manera a estrenyer los llassos hispà americans. De la entrevista'l sabi doctor ne tragué impressions molt falagueres. —Me plau que'l Rey— deya— participi de la meua creencia de que no es la nostra una rassa agotada, sino ineducada. —Quin judici ha format vosté del Rey? —Lo Rey ja no es un noy. Té personalitat; està enterat de la classe d'estudis científics de que li he parlat y's preocupa d'això. Ademés, anhela saber y fer coses. Viu en l'activitat mundial; se dona compte exacte de la situació de Espanya y camí d'Europa, va davant de molts polítics espanyols. Parla l'Azcarate Lo senyor Azcarate diu que en relació ab los republicans les entrevistes del dimars no tenen pera ell la trascendencia que alguns suposen, ni implica modificació de conducta. Lo nostre patriotisme ens obliga a col·laborar en tota obra de pau. Recordis lo nostre procedir de sempre. Quan los conservadors presentaren, ab En Cánovas, lo sufragi universal y demés reformes iniciades pels liberals, jo mateix me vaig aixecar a les Cortes pera dir que desapareixia l'absurda divisió dels partits en legals y ilegals, jutjant en lo successiu a uns y altres pels seus actes. Després hem col·laborat llealment ab lo senyor Canalejas en la substitució dels consums y en lo servey militar obligatori, entre altres varies lleys,

sense deixar de censurar-lo com hem fet moltes vegades.

Així no m'explico l'impressió que ha produït la meua visita al Palau en alguns republicans de províncies.

Ni jo ni cap republicà dels que han respost o en lo successiu responguin a requeriments del Rey hem d'abjurar de nostres conviccions.

Lluny de mermarse ab aixó lo nostre prestigi, estimo que haurá de fer creixer l'autoritat moral dels republicans davant del món, disposats a col·laborar abundantment sense altra estima que'l patriotisme y'l progrés del país.

No oblidar que'l regíme no es sols lo Rey, sinó'ls partits polítics, la gestió dels quals va destronar darrerament a don Manuel de Braganza, a Portugal.

Dels partits governants depén l'èxit o'l fracàs de les bones disposicions expressades pel Rey.

Impressions

Opinions diverses

Han sigut consultats En Pau Iglesias, Lerroix y Sol y Ortega sobre la entrevista del rey ab l'Azoárate, y s'han mostrat quelcom reservats, sense aprovar ni desaprovar res, fora'l primer que ha sigut més explícit en lo darrer sentit.

Pel contrari En M. Alvarez no ha regatejat los seus elogis al rey, y ha expressat un viu entusiasme. Com En M. Alvarez pensen los demás diputats republicans governamentals.

Se diu que'ls diputats de la Conjunció que's troben a Madrid han desfilat pel domicili del senyor Azcarate pera significarli la seva adhesió y simpatia.

Per ara no se sab si hi haurá altres visites al Palau, d'homes de l'esquerra. Se diu que serán cridats En M. Alvarez y'l Dr. Simarro.

En Romanones reb moltes felicitacions, entre les quals les més significatives son les dels senyors Moret y Pérez Galdós.

La premsa liberal y republicana se congratula del fet y espera tindrà conseqüències en benefici de la civilització y'l progrés d'Espanya. En camvi, la premsa conservadora y clerical entrevé molts perills de seguir lo camí iniciat per les institucions.

ESPECTACLES

SALA REUS

Escullides sessions de cinematograf tots los dijous, dissabtes y dies festius. Avuy divendres, sessions extraordinaries.

KURSAAL DE REUS

Grans sessions de cine pera avuy, Preus y hores de costum.

Informació Local

Llegim y retallem lo següent telegrama:

«Lo governador civil ha rebut un telegrama pel que se li admet la dimissió del càrreg, transmetentli laudatories frases per sa gestió. Lo senyor Schwartz dedicarà aquests dies a fer visites de despedida, sortint lo dissapte, de Tarragona, en l'express de la tarda, cap a Barcelona, y fentse encabat càrreg de la seva càtedra de l'Universitat de Saragossa.»

Aquesta tarda celebrarà sessió de segona convocatoriá l' Excm. Ajuntament.

La recaudació líquida obtinguda per la Delegació d'Hisenda d'aquesta província durant la primera quinzena del corrent mes, puja a la suma de 293,297 pessetes, de les quals ne corresponen a Duanes, 232,043 y a quotes militars 7.000.

Recomanem a nostres lectors la lectura del extracte de la darrera reunió celebrada per la Junta Directiva de la Cambra de Comers, que publiquem en la secció «Vida Corporativa» d'aquest mateix nombre.

Fem aquesta recomanació perquè en dita ressenya trobaran la resposta digna y honrada de la Cambra a certes patranyes que un defensor anònim del projecte Caballé y Goyeneche, llenzá contra la gestió de la Junta d'aquella primera entitat económica de Reus, desde les columnes de dos libels locals redactats per empleats del Ajuntament.

Per la nostra part felicitem a la Cambra per la seva gestió altament patriòtica en defensa dels interessos de Reus en tots los ordres del treball y la producció.

BORRAS-DENTISTA Mercadal, 13. REUS

Lo governador ha dirigit una circular als arcaides ordenant que li manifestin per telegraf lo número de jornalers de cada poble, lo jornal mitg que guanyen y si es major la oferta o la demanda de brassos.

Se diu que l'eminent baríton Titta Ruffo, un cop acabades les representacions que té contractades en lo Gran Teatre del Liceu de Barcelona, en lo Reyal de Madrid y la «tournée» ja combinada per Alemanya, no tornarà a cantar a Europa, per lo menys, fins l'any 1916.

Llegim que durant l'any que ha finit, lo número d'emigrants a Buenos Aires arriba a 330,000 de distintes nacionalitats, predominant los espanyols y italians.

Ostres verdes de Marennes (de 1.ª y 2.ª classe) y d'Arcachón

Se serveixen a preus econòmics en l'acreditat Bar de J. SAGALÁ, carrer de Sant Joan.

Diu un diari de Vilafranca:

«Un contrassentit s'observa en lo comers de planta americana. Fins fa poc, la major part de la que adquirien los viticultors espanyols venia de Fransa; en l'actualitat Fransa importa grosses quantitats de vinya d'Espanya. La setmana passada un gran viticultor adquirí grans quantitats de nostres comarques que pagá a molt bons preus, ab destí a Fransa y al Nord d'Àfrica.»

Per la Comissió Provincial barcelonina s'ha convocat pera demá dissapte l'Assamblea de Diputacions catalanes que entén en les Mancomunitats.

Lo doctor Pittaluga, director del Institut d'Alfons XII, de Madrid, donará la seva anunciada conferència en lo Colegi de Metges d'aquesta ciutat, en lo mes d'Abril pròxim, tractant sobre l'enfermetat del «Kalazar» en nostres comarques.

Se dona per segur que en aquest mes s'inaugurarà la sucursal en nostra ciutat, en lo carrer de Llovera, de la Caixa de Pensions pera la Vellesa y d'Estalvi.

— Doctor A. Tort Nicolau —
Especialista en parts y enfermetats de la dona.—Ex. qüefe de la Maternitat y Inclusa de Madrid

Consulta de 5 a 9 en son Consultori, arraval de Sant Pere, 45, principal.— Consulta de 11 a 12 y de 3 a 5, plassa de Prim, 6, segón.—Teléfon 73.

S'ha disposat que'ls reclutes del reemplá de 1913, quedin dispensats d'acompanyar a les instancies sollicitant la reducció del servey en files, lo certificat de les escoles militars a que's refereix la Lley de reclutament.

S'está procedint per la brigada municipal, al arreglo del afermat del carrer de les Galanes, del que se'n treuen

les pedres que hi havien y s'hi posará matxaca.

Casi repentinament ha deixat d'existir en aquesta ciutat lo pare de nostre volgut company Arcadi Cartaña.

L'acte de l'enterro, que s'efectuá ahir a la tarda, se vegé forsa concorregut.

Rebi l'amic y demás familia, l'expressió de nostre més sentit condol.

En les sessions de cine que aquesta nit se donarán a la Sala Reus, s'hi projectará l'hermosa pel·lícula de mil metres, en dues parts, nominada «La amada», y «Lluita entre grecs y romans», además d'altres de gran novetat,

VERMOUTH demanenlo en totes parts sech y dols MAYNER Y PLA.

Extranyats de la noticia que donaven los confreres locals d'haverse sospés la vinguda en aquesta ciutat de la gran companyia d'òpera fa dies anunciada, ens hem informat y podem assegurar a nostres lectors que no es certa aital sospensió y que'l debut de la companyia en lo teatre Fortuny tindrà lloc lo dia 28 del corrent, com ja diguerem.

Entre altres artistes de valua hi figurará l'eminent cantatrín Na Maria Giudice.

Dintre pocs dies donarem la llista del personal que compondrá la companyia, preus d'abonament y repertori d'obres.

Aquesta nit, de 10 a 11, al local de la Secció Excursionista del Centre de Lectura hi haurá eleccions pera cobrir la vacant d'un càrreg de secretari seccional.

En Josep Sanjuán Banús, lo nostre estimat amic, passa pel dolor d'haver-se-li mort lo seu tendre fillot, mort ahir a Barcelona, als pocs mesos d'edat y quan comensava a esser l'encant de la seva familia.

A l'amic Sanjuán, a la seva senyora esposa y demás familia los hi fem avinent nostre condol per aital pèrdua.

Rafel Morató Esteve VETERINARI

Clinica: Arraval baix de Jesús, 10.
Domicili: » » » 19, 2.ª

Per la Direcció general de primera ensenyansa ha sigut nomenada mestra de l'important vila de Cambrils, la senyoreta Josepa Hugas Francesch.

Lo Consell provincial de Foment ha pres los següents acords: informar dos expedients sobre adulteració de vins, en lo sentit de procedeix castigar als contraventors ab les penes del article 28 del reglament pera l'aplicació de la reyal ordre de 11 de Mars de 1892; demanar datos pera instalar una estació granífera en la zona arrossera del delta del Ebre; sollicitar de la Direcció general d'Agricultura que's destini a l'enginyer senyor Nonell, pera assajar, per medi de fumigacions, los resultats que s'obtidrien en los avellaners de Bindecols, atacats per la «serpeta», sens perjudici d'exterminar les pulverisacions de poli-sulfur; publicar una circular pera que les juntes de plagues del camp participin los treballs portats a cap durant l'últim any.

Vida Corporativa

EN LA CAMBRA DE COMERS

Lo dimars últim celebrá sessió dita Cambra, baix la presidencia de don Josep Monserrat Vergés, examinantse en primer lloc y ab tota detenció, los noves tarifes d'arbitris y serveis que la Junta d'Obres del port de Tarragona sotmet a la aprovació de la Superioritat, davant la qual s'acordá reoórrer acudint de moment a la informació oberta, previa la obtenció dels corresponents datos en relació als ingressos obtinguts ab les tarifes actualment en vigor, pera demostrar lo excessiu dels

augmentos y'ls greus perjudicis que se ocasionarán al comer en general, que ha rebut ab unánim protesta la revisió que s'intenta.

Al mateix temps ha acordat comunicarse ab les demás Cambres y corporacions interessades pera, sense perjudici de les iniciatives propies, recabar una acció comú que fassi prosperar ab més eficacia la denegació aprobatoriá de les noves tarifes.

A requeriment de la Direcció general de Comers, la Cambra acordá informar sobre'ls importants temes sotmesos a la seva deliberació y que ha de discutirse en lo Congrés internacional de reglamentació duanera que se celebrarà en bren.

Ab certes salvatats de caràcter purament local, se resolgué apoyar la instancia de la Cambra de Comers de Bilbao sobre que s'equipari la tributació dels Bancs estrangers ab sucursals a Espanya, a la dels nacionals.

Haventse desistit de la implantació dels projectats recàrregs tributaris, un dels principals motius pel que havia de reunir-se a Madrid l'Assamblea de Cambres, s'ha donat la conformitat ab lo aplassament que proposa la d'aquella capital.

Desintint la Cambra de les raons alegades per la Direcció general de Correus y Telégrafs pera desestimar la seva petició de que sigui rebaixada la tassa de les conferències telefòniques entre Reus y Barcelona a 0'75 pessetes, s'acordá insistir davant la Superioritat en vista de l'importancia que tal mida tindria pera'l comer local.

D'aquest s'acordá interessar quants datos y noticias siguin possibles aprop del valor que les mercaderies hagin arribat en l'importació y exportació durant lo present any ab quins antecedents se complimentará'l servey encomanat per la Junta d'Aranzels y Valoracions als efectes de la revisió dels valers oficials.

Després la Cambra quedá imposada de la darrera reyal ordre dictada en l'assumppte del abasteciment d'aigües, y'l seu president relatá minuciosament lo ocorregut en les diverses reunions celebrades ab altres entitats y elements particulars, los treballs portats a cap per la Ponencia y les demás gestions, tot lo qual va mereixer la més unánim y entusiasta aprovació de la Cambra, facultantes per aquesta—única autorizada y ab representació, segons lo non regim prescrit per la lley de 29 de Juny de 1911, com abans s'havía fet per la Junta Directiva, sense cap protesta ni reclamació per part de l'assamblea general, ni menys haverse promogut la reunió d'aquesta pels senyors associats a quins aleshores se reservava també aital facultat—a la presidencia pera que pugui posar en pràctica quantes iniciatives li suggerixi'l seu bon zel y acertada tasca en lo mentat assumppte.

També fa notar la presidencia lo error dels datos que apareixen en un diari local aprop de les tarifes que rigeixen pera'l transport de farines entre Barcelona y Valencia y entre aquesta darrera capital y Salou, y ab aital motiu unanimes reiterades gestions que ha fet aquesta Cambra en colaboració ab lo diputat senyor Nogués, y l'impossibilitat d'aconseguir fossin equiparades per no existir entre Salou y Valencia la competencia marítima que s'alega com a raó fonamental del menor cost de la tarifa en vigor entre Valencia y Barcelona.

Finalment en regim interior y constituyent la Cambra procedí al nomenament dels comissions de Foment, Hisenda, Legislació mercantil y social, y Contenciosa; s'ocupá de la forma d'exacció del 2 per 100 sobre la Contribució dels seus electors, que's comensará a fer efectiu durant a n'aquest trimestre; examiná y aprová l'estat de comptes del prop passat exercici, y's doná per enterada de diverses disposicions legislatives, apart d'altres particulars que son complementos de la nova constitució y funcionament que afecten les Cambres per virtut de la Lley y'l Reglament orgánics.

SECCIO OFICIAL

EDICTE

Don Ramón Pallejá Vendrell, Alcalde accidental d'aquesta ciutat.

Faig sapiguer: Que complint aquest Excm. Ajuntament lo disposat per la Lley de Reclutament vigent, ha practicat l'allistament de minyons corresponents a la crida de l'any actual, copia del qual queda avuy exposada al públic en lo lloc de costum, per terme de vuit dies. Y devont procedirse a la seva rectificació l'últim diumenge d'aquest mes, se convoca als interessats, sos pares, parents, tutors o protectors, pera que concorrin a les Cases Consistorials en dit dia y hora de les onze del matí, en que s'ha de comensar dita operació en sessió pública, sens perjudici de citar personalment per papereta duplicada als minyons inclosos a l'indicat allistament, apercobuts de que sa indiferencia o apatia podrá ocasionarlos lo perjudici a que hi hagi lloc.

Reus 15 de Janer de 1913.—Ramón Pallejá.

REGISTRE CIVIL

INSCRIPCIONS DEL DIA 15 DE JANER 1913

NAIXEMENTS

Josep Pedrola Pavill.

DEFUNCIONS

Maria Llorens Vidal, 86 anys, Santa Clara, 2.—Josep Ferré Pascual, 30 anys, Major, 28.

MATRIMONIS

Bartomeu Vernis Bertrán ab Agustina Pujol Banús.

Creu Roja Espanyola.—Reus

Ab arreglo a lo previngut per l'article 68 del Reglament general orgánic de l'Associació, aquesta Comissió de Partit se reunirà en Junta general lo dia 19 del corrent a les 17 30 (5 y 1/2 de la tarda) en lo saló d'actes de la Cambra de Comers.

Lo que en compliment de lo disposat per l'article 203 del citat reglament orgánic se posa en coneixement dels senyors socis pera que se serveixin concórrer al citat acte.

Reus 11 de Janer de 1913.—Lo secretari, Agustí L. de Siria.—V.º B.º—Lo Delegat-President accidental, Mata.

ANUNCI

Obrant ja en poder d'aquesta Recaudació de Contribucions, les patents, especials pera metges y eventuales, pera l'any 1913, ho faig públic per medi del present anunci, pera que arribi a coneixement de les persones que deuen proveire de dit document, advertintlos que'l plas d'adquisició será pera tot l'actual mes.

Reus 16 de Janer de 1913.—Lo Recaudador, Josep Capdevila.

Moviment del Port de Tarragona

DIA 16 DE JANER DE 1913

datos facilitats per l'Agencia de don E. Fábregas

Entrades

- «Cabo Peñas» de Marsella y escales, consignat a Peres. Condueix càrrega general.
- «Primer» de Barcelona y'l despatxa Lopez. Tránzit.
- «Sevilla» de Sevilla y escales y'l despatxa Vilar Tomàs. Condueix càrrega general.
- «Játiva» de Génova y escales, consignat a Musolas; ab càrrega general.
- «Mogador» d'Oran, consignat a Terré; ab tránzit.
- «Gravina» de Londres y escales; lo despatxa Mac-Andrews; càrrega general.
- «Mariano Benlliure» de Barcelona, lo despatxa Musolas; ab càrrega general.

Sortides

- «Cabo Penas» y «Primer» pera Bilbao y escales, abds ab varis efectes.
- «Sevilla» pera Marsella y escales, ab càrrega general.
- «Játiva» pera Génova y escales, ab càrrega general.
- «Mariano Benlliure» pera Les Palmes y escales, ab càrrega general.
- «Gravina» pera Hamburg y escales.
- «Borigna» pera Barcelona; tránzit.
- «San José» pera Sant Carles; lastre.

GRAN HOTEL PARIS-CONTINENTAL

Plassa de Prim 3, REUS. - Teléfon 76

Propietari: A. PEDROLA

Magnífichs departaments pera familia. :: Servey especial de primer ordre per grans bodes y banquets. :: Luxosos salons independents. :: Cuina, la més selecta GARAGE PER AUTOMOVILS.

Informació comercial diària pera FOMENT

Preus corrents del dia d'ahir

Cereals y llegums

Blat.—Aragó superior a 19'— ptes. los 55 kilos.

» mitjà a 17'50 »

» horta a 15'50 »

» Comarca a 13'— »

Ordi.—Aragó a —'— » quartera.

» Urgell a —'— »

» Comarca a 10'50 »

Morach.—Aragó a —'— »

» Comarca a —'— »

» Extranjer a 20'— » los 100 kilos.

Faves.—Comarca a 15'— » quartera.

Faves.—Comarca a 14'— »

» Andalusia a 30'— »

» Valencia a —'— » los 100 kilos.

Burdanyes.—Comarca a 16'— »

Fesols.—Comarca a —'— »

» Urgel, a —'— »

Garrofes a 26 rals quintá.

Situació del mercat. Sostingut.

Farines y despulls

Farina de 1.ª a 43'— ptes sach de 100 kilos

» redona a 41'— id. id.

» 2.ª E. a 33'— id. id.

» 2.ª B. a 30'— id. id.

Farineta a 19'— ptes. lo sach de 70 kilos.

Terçerilla a 16'50 id. lo sach de 70 id.

Trits a 29 rals lo sach.

Begó a 22 id.

Situació del mercat. Sostingut.

Esperits

Destilats a vapor de 95 a 96 graus 000 a 000 ptes.

Id. de 94 a 95 » a »

Rectificat de 96 a 97 » a 130 »

Desnaturalisat de 88 a 90 » a »

Situació del mercat. S'opera normalment, sostenintse'ls preus pel poc vi que's destila.

Vins

Negre superior de 6 1/2 a 7 rals grau.

Id. corrent de 6 a 6 1/2 id.

Bianch superior de 6 3/4 a 7 1/4 id.

Id. corrent de 6 a 7 id.

Rosat de 6 a 6 1/2 id.

Mistelas.—Negra de 50 a 55 ptes. carga

Blanca, de 48 a 52 id.

Granatxa, de 50 a 55 id.

Moscateu, de 60 a 65 id.

Situació del mercat. Encalmat pero ab preus sostinguts, no creyentse en cap baixa important.

Ametlles

Mollar en crosta a 60'50 ptes. sac 50 Ks.

Esperansa 1.ª en gra a 110'— » qq. 41.600

» 2.ª » a 105'— » »

Comú del pafé » a 102'50 » »

» d'Aragó » a 102'50 » »

Llargueta » a 110'— » »

Planeta » a 185'— » »

Situació del mercat. Sostingut.

Avellanets

Garbellada a 47'— ptes. sac 58'4 kilos.

Propietari negreta a 47'— » » »

» embarc a 44'— » » »

En gra 1.ª a 75'50 » quintá 41'600

Id. 2.ª a 73'50 » » »

Situació del mercat. Animat ab tendència a l'alsa

Pesca salada

Bacallá: Arribats los vapors «Cete» y «Dana» trobant lo mercat ab existència:

» Islandia Faxe a 47'— ptes. los 40 k.

» Id. primera a 46'— » » »

» Id. mitjà a 43'— » » »

» Id. Libro sup. a 47'— » » »

Peix-palo superior a 46'— » » »

Tripa de bacallá a 24'— duros » » »

Nota.—S'espera'l vapor «Sotobal» ab carregament important.

Congre: Los primers arribos de la marca J. M. calitat extra a 29 duros los 40 kg. Classe corrent a 27.

Tunyines: Venda nula, puig es fora d'època. Segueixen algunes existències en magatzems, prenent preus elevats.

Sardines:

Viveros de 36 a 38 ptes. miller.

Carifos de 36 a 38 » »

Parrochas de 6 a 9 » » »

Los peixos d'Andalusia en los darrers arribos van millorant en calitat.

Olis

Fi d'Aragó de 23'— a 24'— ptes. canti 15 ks.

Fi d'Urgell » 22'— a 23'— rals cortá 3'75 »

Fi del Camp » 22'— a 23'— » » »

Segona bo » 18'— a 19'— » » »

Classes frutes » a 17'— » » »

De remolta vert » 90'— a 95'— ptes. carga 115 ks.

De remolta groch » 92'— a 98'— » » »

Los olis nous d'Aragó y del Camp son molt defectuosos y cuncats valen de 17 a 18 pesetas los 15 kg., los nous d'Urgell valen de 17 a 18 ptes. los 15 kg., los dolents o sigui d'olives de terra y de 22 a 25 ptes. los superiors.

CAMVIS CORRENTS

donats per la Junta Sindicat del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus

EXTRANJERS	
Tondres 90 dpt	26'65 din.
Idem 8 dpt.	»
Idem vista.	ops. 27'00 »
París vista.	7'25 »
Marsella vista.	»
Hamburg vista.	»
VALORS LOCALS	
435 Gas Reusense	—
525 Industrial Harinera	—
700 Banco de Reus de Descuentos y Préstamos	—
25 C Reusense de Tranvias	—
200 C Reusense de Tranvias privilegiades 5 %	—
400 Electra Reusense	—
165 Empresa Hidrofórica	—
190 Electro-Química Tarnel	—
540 Obligacions Manicomio Reusense.	—
2875 Manicomio Reusense	—
605 Institut P. Mata (2.ª E.)	—
605 Institut P. Mata (3.ª E.)	—
500 Obligacions Electra Reusense.	—

BORSI DE REUS

MONTEBOLS, 27	
Cotisació a Barcelona a les 4 de la tarda d'ahir segons telegrama de la Banca Arnús	
Interior.	83'80
Amortizable	—
Orenses.	27'55
Norts	101'00
Alacants	93'50
Banc Colonial.	—
Banc Vitalici	—
Oblig. 4 p§ Almansa	94'37
Oblig. 2 1/4 p§ Fransa	56'50
Oblig. 3 p§ Orense.	—
MADRID	
Interior.	83'80
GIROS	
Madrid	7'15
París.	7'05
Londres.	27'04
Telegrama de la casa A. Lemoine	
Exterior.	91'40
Interior.	—
Norts.	47'2
Alacants.	437'—

FUTURS DE COTÓ

Darrera cotisació en la Borsa de Liverpool	
Disponible.	6'90 7'00
Jáner-Febrer.	6'59 6'67
Febrer-Mars.	6'58 6'66
Mars-Abril.	6'57 6'65
Abril-Maig.	6'56 6'64
Maig-Juny.	6'55 6'63
Juny-Juliol.	6'53 6'60
Juliol-Agost.	6'50 6'57
Agost-Setembre.	6'40 6'47
Setembre-October.	6'27 6'33
October-Novembre.	6'18 6'24
Novembre-Desembre.	6'14 6'20
Desembre-Janer.	6'61 6'70
Vendes a Liverpool 8 mil Bjs.	
Arribades en los ports dels E. U. en 1 dia 32 mil Bjs.	
Arribades en igual feixa de l'any anterior 49 mil Bjs.	
Entrega follet explicatiu y reb ordres per les Borsas de Liverpool, New-York y New-Orleans. En Joaquín Sociats, carrer de Santa Agna, 20, de 6 a 8 de la nit.	

F. CABRE GONZALEZ

SANTA AGNA, 19.-REUS	
Darreres cotisacions segons telegrama de la casa A. MARSANS ROF Y FILLIS.—BARCELONA	
Interior 4 p§	83'80
Amortizable 5 p§	—
Norts.	101'00
Alacants.	93'50
Orenses	27'55
Obligacions Fransa 2 1/4	—
Municipi 4 1/2	95'50
Obligacions Almansa 4 p§	95'00
Id.	75'87
Id. Segovias 4 p§	95'95
Id. Orenses 80 y 82.	48'50
Id. Roda a Reus.	53'75
Alacants 4 1/2	101'75
» 4 p§	94'25
BARCELONA	
Francs	7'35
Lliures	27'04
MADRID	
Interior.	83'82
Francs	7'15
PARIS	
Exterior.	91'40
Norts.	47'2
Alacants.	437'—

Ferrocarrils

Servey que regeix desde'l dia 1 de Setembre de 1912

De Reus a Barcelona

Surt a las 4'35 per Vilanova y arriba 8'12

Vilafraanca » 8'37 (m)

» 6'54 » 9'2 (R)

» 8'40 » 13'27 (c)

» 14'13 » 17'40 (e)

» 17'16 » 20'24

» 21'32 » 23'36 (R)

De Barcelona a Reus

Surt 5'50 Arriba 9'21 (m)

» 8'25 » 10'39 (R)

» 9'23 » 12'48 (c)

» 13'5 » 16'26 (H)

» 15'4 » 19'24 (m)

» 19'50 » 22'3 (E)

De Reus a Falses y Mora

Surt 6'50 Surt 9'12 Arriba 9'58 (a)

» 10'45 » 11'25 » 11'50 (R)

» 13'18 » 14'24 » 14'58 (c)

» 16'30 » 18'57 » 19'47 (m)

» 19'46 » 21'11 » 21'48 (m)

» 22'11 » 23'16 (E)

De Mora y Falses a Reus

Surt a las 5'40 Arriba 6'46 E

» 6' » Surt 7'20 » 8'28 M

» 7'15 » 9'3 » 10'44 M

» 12'17 » 13'11 » 14'3 C

» 17' » 18'45 » 20'28 M

» 20'9 » 20'45 » 21'18 R

De Reus a Lleida

Surt a las 8'22 y arriba a las 11'22 (correu.)

» 13'35 » 20'05 (m.)

» 17'59 » 22'03 (m.)

» 20'30 » 0'22 (m.)

De Lleida a Reus

Surt 5'20 Arriba 9'46 (m.)

» 16'15 » 20'17 (m.)

» 15'— » 17'58 (c.)

» 8'29 » 12'59 (m.)

De Reus a Tarragona

Surt a las 7'38 y arriba a las 8'11 (m.)

» 9'57 » 10'20 (m.)

» 12'35 » 13'07

» 14'08 » 14'45 (m.)

» 18'08 » 18'35 (c.)

» 20'50 » 21'34 (m.)

De Tarragona a Reus

Surt 7'25 Arriba 18'10 (c.)

» 9'00 » 9'35

» 12'29 » 13'06 (m)

» 16'36 » 17'14 (m.)

» 19'25 » 20'03 (m.)

Companya Reusense de Tranvias

Servey de trens que regirá desde'l dia 18 de Setembre de 1912

Sortides de Reus		Sortides de Saló	
Arriaval de Robuster			
Tren n.º 4 a las 3'30	Tren n.º 3 a las 4'15		
» 6 » 8'18	» 5 » 9'07		
» 2 » 10'15	» 7 » 11'15		
» 8 » 14'50	» n.º 1 » 15'50		
» 38 » 16'30	» 39 » 18'40		

LINEA DE VALENCIA

Surtan de Saló pera Valencia.—9'18.—11'15.—17'07 (fins a Tortosa).—0'02.

Arriben de Valencia a Saló.—4'19.—9'17.—15'45.—18'38.

NOTARÍA

de don JOSEP MARIA CAMPS SAN-PONS, advocat, successor de don Tomás Jordi Espinás, Vilá (Bon) 11 entressol, cantonada a l'arriaval de Santa Agna.

Oficial caixista

Se'n necessita un en aquesta impre pta.

APRENT

S'en necessita un de 15 a 18 anys de edad en una merceria de Barcelona. Tindrà de menjar y dormir a la mateixa casa. Pera informes en l'administració d'aquest diari.

Agencia de Transports y Acarreus

DE **Baptista Argilaga**
Güell y Mercader n.º 17 (Hostalets). Teléfon 192

Serveys diaris a domicili entre Mora d'Ebre, Lleida, Valencia y Barcelona

Corresponsals: a BARCELONA, Josep Capdevila, Comtal, 35
a MORA D'EBRE, Casanova y Tramunt, Pala, 7

LA HIDRAULICA REUSENSE

de EMILI AULÉS

Gran fábrica de mosaichs hidráulichs

Aquesta fábrica compta a més d'una infinita varietat de dibuixos, en grans existències de rajoles, lo que li permet poguer servir lo gen'e en immillorables condicions de duració y permanencia dels colors.

Preus sense competencia.—Camí de Riudoms, 3.—Reus

Borrás-Dentista

Aprovat per la Facultat de Medicina de Madrid

Plassa Constitució (Mercadal), 13, 1.ª, 2.ª - REUS

Métode nou y sens dolor pera'l tractament de les dents.—Dents artificials sense paladar, ganxos ni ressorts deixant lo paladar enterament lliure.—Construcció de dentadures de tots sistemes.—Especialitat ab extraccions sense dolor y coronas d'or y porcelana.

Preus económichs

Consulta: A Mora d'Ebre los dijous primer y tercer de cada mes

Gratuita de 12 a 1 tots los dies excepte'ls dijous y dies festius

Companya Francesa del Gramophone

Representació y dipòsit

R. PERPINYA

Major, 22.-REUS Despaig: 24, pral.

Nous preus. Nous Aparells. Nous Discs.—Relotges, Gramhophons.—Discs.—Aparell BEBE ab quatre Discs, 50 ptes.—Catálechs gratis.

MOSAICHS E F ESCOFET & C

Paviments Unifas Barcelona Ronda Sant Pere 8

LOS MILLORS DEL MON

Unics representants pera Reus y sa comarca:

Rosselló, Pamies & Ornos

ARRAVAL BAIX JESUS, 33 - 35

a qui podran dirigir ses comandes y preguntar preus y tota classe d'informes y detalls los Srs. arquitectes, propietaris y contractistes d'obres.

Los mosaics de la casa E. F. ESCOFET & C. son sens dubte los més económichs perque jamay se desgasten ni perden lo seu brillant y magnific colorit primitiu, lo que fa que siguin los més sollicitats.

AVIS

Conrad Vernet Nogués

S'ofereix als seus clients y al públic en general pera gestionar tota mena de compra y venda de finques, com també préstams hipotecaris.

A les persones que's dignin honrarlo ab sa confiança pera l'administració de finques aixis com pera la colocació de quantitats a préstam, procurará servirles ab tota garantia y reserva.

Despaig: Carrer Sant Joan, 5, entressol.
Hores: de 9 a 11 y de 2 a 3 tarda.

BOTES

Teodor Vernet

S. Francisco Xavier, 4. Reus

Se venen botes de 4, 2 y 1 carga, de superior calitat a preus baratos.

APRENT

Se'n necessita un en la barberia del carrer de les Galanes.

Guanyará tot segnit.

IMP. SANJUAN GERMANS.—REUS

ENOFOSFORINA

Reconstituyent lo més efícas y rápit pera les convalescencies y agotament. Retorna l'apetit, lo benestar y l'alegria.

Es tónico cerebral perque remineralisa la MATERIA GRIS donantli vitalitat y energia.

Se ven a tot arreu y a casa de l'autor

Farmacia Serra

Arraval de Santa Agna, núm. 80; y
Farmacia Nova de N. Batalla - Portal Jesús

REUS

IBARRA Y C. a Stat. en Cmta. **SEVILLA**

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots los dijous sortida fixa del port de Tarragona pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina, Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carril Corunya, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes y San Sebastián. — Servey rapit eventual pera Galicia y Nort d'Espanya ab escales a Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao, empleant solsament 14 dies en lo viatge. — S'expedeix conaixement directe pera Larca y Sant Esteva Pravia ab trasbort al vapor "Luarca núm. 3", y pera Dunerque als vapors de la Companyia Francesa "Dennia y d'Anzin".

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unich servey fixe y setmanal pera Cette y Marsella tots los divendres

PROXIMES SORTIDES

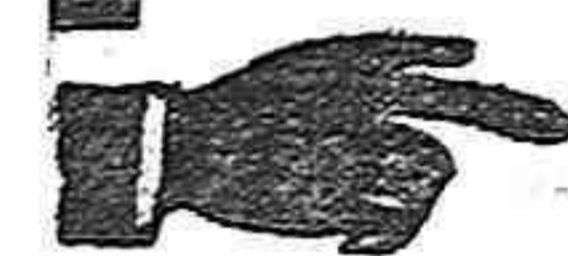
Pera la Costa d'Espanya

Pera Cette y Marsella

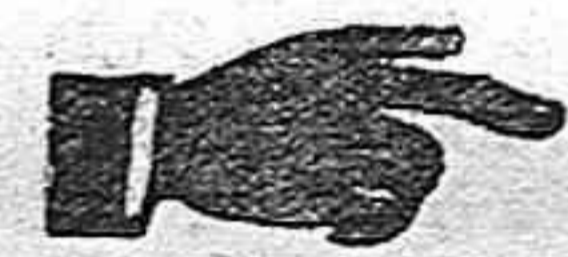
Janer	16	Vapor Cabo San Peñas	Janer	17	Vapor Cabo Quejo
"	23	" " S. Sebastián	"	24	" " Santa Pola
"	30	" " Quejo	"	31	" " Menor
Febrer	6	" " Santa Pola	Febrer	7	" " Roca
"	13	" " Menor	"	14	" " San Martín

Pera més informes, al consignatari a Tarragona: En MARIAN PERES. - Real, núm. 32. - Telefon núm. 45

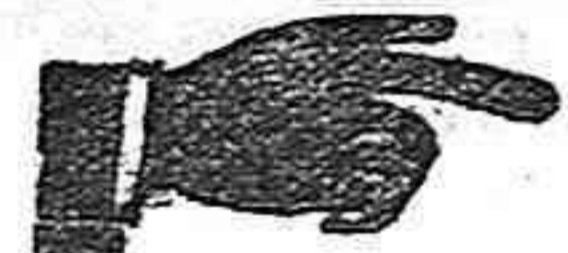
Para seguir en buena salud:

Purificad

Regenerad

Fortificad

VUESTRA SANGRE

con el

DÉPURATIVO RICHELET

Todos los que son cuidadosos de su Salud, aunque no padeciendo ninguna enfermedad, deben de tomar dos ó tres veces por Año, el tratamiento del Depurativo Richelet.

Este précepte no se debe nunca poner en olvido.

Senor L. RICHELET, 13, rue Gambetta, SEDAN (Francia).

DEPÓSITO GENERAL Y VENTA.—Droguería de D. Francisco Loyarte, calle de S. Francisco de Loyola, 9, San Sebastián.—Venta en Reus: Farmacias de A. PUNYED y A. SERRA.

DEL 11 JANER A 17 FEBRER

VISITEU LA LIQUIDACIÓ PERMANENT

PLASSA DE LA VENDA DE TROSSOS Y RETALLS CONSTITUCIÓ, NUM. 1